

TEXT VÝZVY, ODESLÁNO RRTV 27. 10. 2015, 24 signatářů

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání
Škrétova 44/6
120 00 Praha 2

V kopii: Rada Českého rozhlasu
Český rozhlas
Vinohradská 12
120 99 Praha 2

V Praze, dne 27. října 2015

Stížnost na odvysílání pořadu „Jak to vidí“ s hostem Janem Petránkem 22. října 2015

Vážení členové a členky Rady pro rozhlasové a televizní vysílání,

dovolte, abychom se na Vás obrátili jako na ústřední orgán státní správy, který vykonává státní správu v oblasti rozhlasového a televizního vysílání dle zákona č. 132/2010 Sb., o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, v reakci na rozhovor šéfredaktora stanice Dvojka Miroslava Dittricha s Janem Petránkem 22. října 2015 v 8:30 v pořadu „Jak to vidí“.

Jan Petránek je v pořadu uveden a zpovídán v roli „zahraničně-politického komentátora“, v éteru je mu tedy prisouzena autorita odborníka na zahraniční politiku. Moderátor také Janu Petránkovi v souladu s tímto statutem klade nejenom hodnotící, ale také zjišťující otázky k tématům současné mezinárodně-politické situace, včetně tzv. uprchlické krize.

Za nejvíce problematickou považujeme pasáž, která byla zároveň vybrána pro propagaci pořadu na webových stránkách stanice Dvojka, jakož i na hlavních webových stránkách Českého rozhlasu. Moderátor se Jana Petránka táže, jak lze posluchače vysvětlit, že na záznamu odvysílaném ČT24 jeden z utečenců zmiňuje, že za cestu do Evropy zaplatil šest tisíc dolarů. S autoritou zahraničně-politického komentátora Jan Petránek pronáší následující (zvýraznění přidáno):

„Jan PETRÁNEK, zahraničněpolitický komentátor: **Tak ho určitě někdo mohl financovat, protože řekl já tě pošlu do Evropy, jdi, já za tebe zaplatím za tu cestu tolik, ale on to nedostane ty peníze. To jsou neslýchané sumy, co oni říkají, že mají. No za ty sumy by skutečně se mohli dostat na jakoukoli leteckou linku, ale je to takhle.**

Miroslav DITTRICH, moderátor: **A proč je sem tedy někdo posílá za ty velké peníze?**

Jan PETRÁNEK, zahraničněpolitický komentátor: **To je samozřejmě útok na Evropu. Jsem o tom hluboce přesvědčen, že je to skoro bych řekl, a zní to barbarsky, geniální plán, jak ublížit Evropě.**

Miroslav DITTRICH, moderátor: **Trojský kůň?**

Jan PETRÁNEK, zahraničněpolitický komentátor: **Je to Trojský kůň, samozřejmě. (...) A výsledkem těch válek jsou samozřejmě uprchlíci, a když jim někdo dá tisíce dolarů na cestu, které by jim musely doma stačit k náramně bohatému životu, no tak já nejsem-li blázen, tak za tím musím vidět dobro**

organizaci. Tak dobrou, jaká byla organizovaná síla, která dokázala zničit americká dvojčata a únos čtyř letadel.“¹

Na základě výše uvedeného tímto podáváme stížnost k Radě rozhlasového a televizního vysílání za šíření lživých informací a konspiračních teorií a podněcování strachu a nesnášenlivosti vůči skupině lidí vymezených pouze svojí odlišností, v rozporu se zákonem č. 321/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, § 32 odst. 1 písm. c) a d). Za obzvláště cynický a nezodpovědný lze považovat také postup osob zodpovědných za výběr titulku k pořadu, video úryvku k článku o pořadu a jeho propagaci pod tímto titulkem na hlavních stránkách stanice Dvojka, na stránkách Českého rozhlasu i na Facebookových stránkách stanice Dvojka (viz snímky webstránek č. 1-3 v příloze).

S hlubokým zklamáním musíme jako posluchači Českého rozhlasu konstatovat, že odvysíláním pořadu v této podobě došlo k následujícím pochybením:

1) šíření lživých informací: „*To jsou neslychané sumy, co oni říkají, že mají. No za ty sumy by skutečně se mohli dostat na jakoukoli leteckou linku, ale je to takhle.*“ (Jan Petránek). Lidé přecházející ze zemí mimo Evropské unie (EU) se často nemohou do zemí EU dostat leteckou linkou, protože většinou nemají šanci získat potřebná víza nebo nemají cestovní doklady. Právě nedostatek legálních cest do Evropy považují odborníci za jednu z příčin současné krize². Tato informace však není moderátorem zpochybněna a Jan Petránek ji prezentuje nikoliv jako svoji osobní domněnku, ale jako fakt.

2) šíření konspiračních teorií: za ještě závažnější však lze považovat první uvedenou výměnu mezi moderátorem a komentátorem ve spojení s pokračováním rozhovoru. Jan Petránek vyslovuje domněnku, že uprchlíci jsou placení, aby se vydali na cestu do Evropy. Moderátor nejenom, že se hosta neptá na zdroje takové domněnky ani ji kriticky nezpochybňuje, naopak sám klade otázku, která s touto domněnkou pracuje jako s faktem: „*A proč je sem tedy někdo posílá za ty velké peníze?*“³ (Miroslav Dittrich). Následně Jan Petránek rozvádí svoji konspirační teorii (vysvětlení událostí lidských dějin jako výsledku tajného řízení dobře organizovanou skupinou lidí, většinou s cílem poškodit společnost) do efektního finále. Zde však nastává jedno z nejhrubších pochybení moderátora pořadu, který Janu Petránkovi sám podsouvá obraz uprchlíků jako „*trojského koně*“ v Evropě. Takto označuje šéfredaktor stanice veřejnoprávního rozhlasu skutečnost, že do Evropy dnes jako nesčetněkrát v minulosti putují lidé se záměrem uplatnit své základní právo požádat o azyl.

3) podněcování strachu a nesnášenlivosti vůči skupině lidí vymezených pouze svojí odlišností (etnickou, náboženskou či jinou): k výše uvedeným pochybením dochází v době, kdy řada politických uskupení a politických představitelů šíří lživé informace velmi podobného charakteru; kdy jsou veřejnosti každodenně předkládány alarmující zprávy z míst, kudy uprchlíci přicházejí do Evropy; kdy se každodenně v médiích citují průzkumy veřejného mínění, podle nichž vysoká procenta dotazovaných neschvalují, aby jejich země naplňovala

¹ Viz přepis pořadu, dostupné zde: <http://www.rozhlas.cz/dvojka/jaktovidi/zprava/jan-petranek-uprchlicka-vlna-je-genialni-utok-na-evropu-takovy-dobre-organizovany-trojsky-kun--1546236>.

² Viz např. Zpráva UNHCR, „The sea route to Europe: The Mediterranean passage in the age of refugees“, 1. červenec 2015, s. 7, dostupné zde: <http://www.unhcr.org/5592bd059.pdf>.

³ Nikoliv „Proč by je sem někdo posílal?“.

základní lidská práva uprchlíků, tedy umožnila jim důstojně požádat o azyl. Ještě více než jindy hrají právě v takové společenské situaci klíčovou roli veřejnoprávní média. Svoji autoritou, nezávislostí, a širokým dosahem mají možnost přinášet kritickou reflexi založenou na důvěryhodných zdrojích do každé domácnosti. Veřejnoprávní médium by nemělo podléhat senzacechtivosti těch soukromých či bulvárních, jeho poslání spočívá kromě jiného v „poskytování objektivních, ověřených, ve svém celku vyvážených a všestranných informací pro svobodné vytváření názorů“⁴. Právě k porušení této povinnosti došlo ve zmiňovaném pořadu, kdy Český rozhlas bez sebemenšího zpochybnění odvysílal jako odborný komentář vyjádření Jana Petráňka, podle něhož je přítomnost uprchlíků v Evropě „útokem na Evropu (...) geniálním plánem, jak ublížit Evropě“. Označit z pozice autority skupinu lidí, které spojuje často pouze jejich odlišnost od většiny společnosti a také jejich zranitelná situace, za vnitřní hrozbu, naplňuje podle našeho soudu podstatu podněcování k nesnášenlivosti a přispívá k šíření strachu z této skupiny lidí. Není třeba připomínat, kolikrát historická zkušenost ukázala, jak snadné je takového strachu a nesnášenlivosti zneužít.

Pevně věříme, že Rada rozhlasového a televizního vysílání pečlivě vyhodnotí výše uvedené výtky a vyvodí z nich odpovídající důsledky. Vzhledem k závažnosti pochybení a k jejich přímé souvislosti s posláním Českého rozhlasu se domníváme, že by mělo dojít k veřejné omluvě za odvysílanou podobu pořadu, k zahájení kárného řízení s šéfredaktorem stanice Dvojka a moderátorem uvedeného pořadu, a také k přijetí opatření, která pomohou vzniku podobné situace do budoucna předejít.

⁴ Zákon 484/1991 Sb. o Českém rozhlasu, § 2, odst. 2, písm. a).

Příloha:

1) Snímek webstránky Českého rozhlasu, pořízeno dne 23. 10. 2015

Český rozhlas

www.rozhlas.cz/portal/portal/

Český rozhlas ZPRÁVY IRADIO PROGRAM STANICE SPECIÁLY O ROZHLASE eSHOP Hledat

Jiří Kratochvíl: Černá skříňka
Cernočerná groteska o nešťastném návratu dvou emigrantů.
Poslechněte si

ZVĚ AUDIO KAMERY

- Radiožurnál 20:33 Večerní Radiožurnál
- Dvojka 20:04 Kontakt Dvojky
- Vitava 20:00 Páteční večer
- Plus 20:40 Trendy
- Radio Wave 20:00 Music Check
- D.čur 20:31 Edgar Varèse: Amériques. Sladba pro...
- Jazz 19:15 Modern Mainstream
- Rádio Junior 20:00 Ferie Mravenec
- Regionální stanice ČRo Rádio vašeho kraje

ZPRÁVY Domácí | Zahraníží | Ekonomika | Sport

- Schůzka se šéfem GIBS nerozptýlíla Sobotkovy pochybnosti
- Trojkoalice hledá nové složení pražské koalice. Současné není podle ní
- Mexiko se připravuje na hurikán Patricia, může být nejšínější v historii měření

NOVÉ V AUDIOARCHIVU

- Mikuláš Bek nejen o kritice Miloše Zemana vysokým komisařem...** Přehrát
- Jan Petránek: Uprchlíká vina je geniální útok na Evropu. Takový...** Přehrát

Z ROZHLASU

- Plus v kampani vsadí na moderátory a osobnosti**
- NEJČTENĚJŠÍ**
Jan Petránek: Uprchlíká vina je geniální útok na Evropu. Takový dobře organizovaný Trojský kůň
► Prolomit vlny: Jsem single a jsem tak velmi spokojená
► Velký pátek bude opět státním svátkem, rozhodli poslanci

ČESKY A HEZKY

POČASÍ DOPRAVA

2) Snímek webstránky stanice Dvojka, pořízeno dne 23. 10. 2015

Dvojka - Evergreen, zábr...

www.rozhlas.cz/dvojka/portal/

Český rozhlas ZPRÁVY IRADIO PROGRAM STANICE SPECIÁLY O ROZHLASE eSHOP Hledat

Dvojka

PROGRAM POŘADY DRAMA POHÁDKY DOKUMENTY METEOR PORADNY VŠE

O STANICI LIDÉ JAK NÁS NALADÍTE PLAYLISTY ČASTÉ DOTAZY NEWSLETTER KONTAKT

Uprchlíká vina je geniální útok na Evropu
Takový dobře organizovaný Trojský kůň, myslí si Jan Petránek.
Poslechněte si

Jak to vidí

- Iva Holmerová: Tolik očekávaný nový lék na Alzheimerovu zklamal na plné čáře. Jsme zase na začátku**
Lékaři dnes dokážou stále jen tlumit některé příznaky Alzheimerovy choroby. A tak zjistit, jestli během...
- Jan Petránek: Uprchlíká vina je geniální útok na Evropu. Takový dobře organizovaný Trojský kůň**
- Andor Šandor: Schengen teď nefunguje! A docela se bojím, co bude dál**

Host do domu

- Zuzana Maléřová: Byla jsem vášnivý čtenář. Už ve třetí třídě jsem loukala Lesk a bida kurtizán a milovala Cyrana**
Napsala několik knih o známých lidech, pracovala jako tisková mluvčí Národního divadla. Teď se se Zuzanou...
- Při léčbě bolesti se musí zapojit všechno, co je v lékařské kuchyni. Podle specialistky jsou i tak výsledky nejisté**
- „Je to na každém, jak dokáže přizpůsobit techniku svým dispozicím.“ říká střížlík mezi mistry světa v kajaků Jiří Právek**

Doporučujeme

- NEPŘEHLEDMĚTE: ČRo Dvojka zvyšuje pokrytí. Jak nás naladíte?**
- Hlasujte pro pohádku měsíce listopadu**
- Cena Zlý hrozen pro pořad Ludka Munzara a Františka Novotného Okouzlení slovem**

ŽIVÉ VYSÍLÁNÍ AUDIO ARCHIV KAMERY

KONTAKT DVOJKY

20:04 – 21:00

Kontakt Dvojky
Moderuje Vladimír Štrouček. Ptejte se osobností z oblasti práva. Kontaktujte nás e-mallem: kontakt@rozhlas.cz, telefonicky. (ČRo Píseň)

POČASÍ DOPRAVA Česko

Dnes	Zítra	Neděle	Ponědělí
12 °C	13 °C	13 °C	11 °C

Anketa

Vyberte pohádku, kterou budeme vysílat v neděli 29. listopadu ve 13:05

- Melita Denková: Královna Majdalena a sířtek Páňháněk 260 (51.0%)
- Božena Šimková: O prstenu a muži 251 (49.0%)

Hlasovat >>>

3) Snímek Facebookové stránky stanice Dvojka, pořízeno dne 27.10.2015
(<https://www.facebook.com/CRoDvojka?fref=ts>)

The screenshot shows the Facebook page for 'Český rozhlas Dvojka'. The page header includes the station name and a search bar. The main content area is divided into several sections:

- Left Column (Posts):**
 - Post 1: 'Můžu se zeptat, kam zmizely z Dvojky třeba sestry Allanovy, popípad... Afficher la suite' (I can ask, where did the sisters Allan disappear to... Show the suite)
 - Post 2: 'Majka Hlavatá' (25 October, 06:36) about a radio program: 'o pokojě a úsměvu je dnešní ranni poslední říjnová neděle...každý s... Afficher la suite' (about peace and a smile is today's last Sunday of October... everyone with... Show the suite)
 - Post 3: 'Ladislav Harvánek' (25 October, 05:46) about a radio program: 'Hazké nedělní ráno. Tak jak napověděla úvodní písnička tohoto pořadu... Afficher la suite' (Wrong Sunday morning. Just as the opening song of this program... Show the suite)
- Right Column (Main Post):**
 - Post by 'Český rozhlas Dvojka' (25 October, 17:48): 'Jan Petránek v jedné minutě (Jak to vidí... 22. 10. 2015: http://prehravac.rozhlas.cz/audio/3496735)' (Jan Petránek in one minute (How he sees it... 22. 10. 2015: http://prehravac.rozhlas.cz/audio/3496735)). This post features a video player showing Jan Petránek speaking into a microphone.
- Bottom Section (Reviews):**
 - Section: 'AVIS' (Reviews)
 - Rating: 3.9 stars (3.9 sur 5 étoiles) based on 155 reviews.
 - Review 1: 'Michaela Diartová' (13 September 2015): 'Moc mě těší nedělní rána s Alfredem Strojčkem. Vždy se něco nového dozvím a poznám zajímavé osobnosti.' (I am very pleased with the Sunday morning with Alfred Strojček. I always learn something new and meet interesting people.)
 - Review 2: 'Věra Leená' (18 May 2015): 'Programy této stanice jsou docela dobré, ale co se mi vůbec nelíbí, je reklamní spot "S vámi je nám hezky". Již před n... Afficher la suite' (The programs of this station are quite good, but what I don't like at all is the commercial spot "S vámi je nám hezky". I already know... Show the suite)

The bottom of the screenshot shows the Windows taskbar with the system clock at 0:06 and the date 27.10.2015.